Klankbordgroep en Klantencontactgroep NE5R/NG4R

(Vijfde (vierde) reguleringsperiode regionale netbeheerders elektriciteit (gas))

Hoofdpuntenverslag vijfde vergadering op 24 november 2009, 13-17 uur, NMa (Muzentoren, Wijnhaven 24, Den Haag), naar bevinding van de Energiekamer en na gelegenheid tot toetsing op onjuistheden door de deelnemers
9 december 2009

Agenda

1. Opening
2. Inhoudelijke onderwerpen:
    - Reactie op lengte reguleringsperiode
    - Kostenoriëntatie
    - Grenzen tariefcategorieën
    - Q-factor E en G
    - Investeringsonderzoek
    - Innovatieprikkel
    - Financeability-onderzoek
    - Evaluatie ("Winstenonderzoek")
    - ORVs
    - Inkoop TenneT
    - Netverliezen
    - Regulering gasaansluiting
    - Reguleringswijze EAV-E
3. Overzicht proces komende maanden
4. Open discussie (geen agenda vooraf)
5. Rondvraag
6. Afsluiting

Aanwezig

- Dhr. Nieuwenhuyse – Netbeheer Nederland
- Dhr. van de Worp – VEMW
- Dhr. Blommaert, dhr. van de Pas – Enexis, mede namens Zebra
- Dhr. de Groot – DNWB
- Dhr. van Scheijndel – Westland
- Dhr. Schepens, mevr. Krijger – Endinet (Regio Eindhoven, Oost-Brabant en Haarlemmermeer)
- Dhr. Engbers – Cogas
- Dhr. Gelderblom – Stedin
- Dhr. Hooykaas, dhr. Corton – Liander
- Dhr. Roovers – Intergas
- Dhr. Pittau – Rendo
- Mevr. Bruens – TenneT
- Dhr. van der Valk – LTO Noord Glaskracht (hierna: LTO)
- Dhr. Odijk (voorzitter), dhr. Spee, dhr. Gielen, dhr. Postema, dhr. Schotman, mevr. Buys, mevr. van Dijk, dhr. Gerritsen – Energiekamer (hierna: EK)

Alle aanwezigen, behoudens de EK, worden hieronder aangeduid met KBG/KCG.

1. Opening

De EK opent de bijeenkomst en bespreekt de agenda.

2. Inhoudelijke onderwerpen:

Lengte reguleringsperiode

De EK schets kort de voorkeuren van de verschillende netbeheerders en afnemers voor de lengte van de komende reguleringsperiode zoals de netbeheerders deze hebben aangegeven 23 september jl. De EK geeft aan, net als de meeste aanwezige netbeheerders en afnemers, vooralsnog een voorkeur te hebben voor een korte periode. De EK geeft ook aan een periode voor onbepaalde tijd te overwegen.

Liander geeft aan dat zij ook een reactie hebben verstuurd en dit niet terug zien in het overzicht dat de EK presenteert. De EK geeft aan dat zij deze reactie heeft gezien maar dat deze per abuis niet is opgenomen in het overzicht de sheet. Liander geeft tevens aan geen voorstander te zijn van een methodebesluit voor onbepaalde tijd omdat juist tegen dit type besluit veel bezwaren en beroepen worden opgeworpen door belanghebbenden en omdat de omstandigheden erg veranderlijk zijn. Enexis deelt dit standpunt van Liander.

De EK geeft aan voornemens te zijn om frequenter klankbordgroepen te organiseren, niet alleen in het kader van de voorbereiding op een nieuwe reguleringsperiode. Deze "tussentijdse" klankbordgroepen zouden dan thematisch ingevuld kunnen worden. De KBG/KCG vindt dit een goed initiatief.

Kostenoriëntatie

De EK geeft aan dat zij aan het onderwerp kostenoriëntatie in 2010 meer aandacht wil gaan geven. De wijze waarop de EK dit gaat aanpakken is nog niet bekend.

Grenzen tariefcategorieën

De EK geeft aan dat dit onderwerp vooral de TarievenCode betreft en geen onderdeel vormt van de methodebesluiten.

De EK legt uit dat dit onderwerp door VEMW is aangedragen vanwege het feit dat VEMW constateert dat netbeheerders, naar het oordeel van VEMW op een onwenselijke manier, gebruik maken van de ruimte die ze krijgen om de deelmarktgrenzen te kiezen. Enexis reageert hierop door uit te leggen dat dit te maken heeft met historische ontwikkelingen. In het verleden zijn door fusies verschillende netbeheerders samengevoegd. Vervolgens zijn de deelmarkten intern uniform gemaakt, wat kan leiden tot aanpassingen die wat vreemd kunnen overkomen. Liander vult aan dat de techniek eigenlijk losgekoppeld moet worden van de tariefgrenzen. Dit zorgt namelijk voor complexiteit en door innovatie kunnen weer verschuivingen ontstaan. VEMW geeft aan dat zij transparantie, non-discriminatie en redelijkheid/billijkheid van tarieven essentiële uitgangspunten vinden voor de reguleringssystematiek. Dit was de reden voor het opvoeren van dit onderwerp. De EK stelt voor om hierover op een later moment door te praten, buiten het kader van de methodebesluiten die nu worden voorbereid om. Liander

constateert dat als netbeheerders en afnemersorganisaties informeel over dit soort zaken praten, dit al voor begrip zorgt.

Q-factor E en G

De EK geeft aan dat de q-factor G voor de komende reguleringsperiode op nul wordt gezet. Na onderzoek bleek namelijk dat de enige geschikte indicatoren op het kwaliteitsaspect veiligheid zien. De EK vindt het niet wenselijk de netbeheerder te prikkelen een afweging te maken tussen doelmatigheid en veiligheid.

De EK legt uit dat de q-factor E in de toekomstige reguleringsperiode niet meer zal afhangen van de SAIDI maar van de twee onderliggende componenten F en D. De eindverbruiker waardeert niet een bepaald SAIDI-niveau neutraal of positief, maar de componenten F en D afzonderlijk. Het is ook niet zo dat de waardering van de eindverbruiker de norm is, omdat door netbeheerders een afweging gemaakt moet worden tussen kosten en opbrengsten. Enexis vraagt zich als reactie hierop af of er draagvlak bestaat onder de netbeheerders om deze afweging te maken. Volgens Enexis is de kwaliteit van het net nu zeer hoog, dus als deze afweging gemaakt zou worden dat dit dan zal leiden tot minder investeren. Enexis stelt voor om een minimumniveau te kiezen voor de kwaliteit van het net. VEMW geeft aan dat per type klant de waarderingscurve verschillend is en dat het kiezen van een minimum van kwaliteit er waarschijnlijk toe leidt dat alle netbeheerder precies op het minimum gaan zitten.

Intergas wil graag meer nadruk leggen op de compensatieregeling in plaats van de q-factor E/G, en vraagt zich af wat de afnemersorganisaties hiervan vinden. LTO geeft aan dat de compensatieprikkel trager werkt dan de q-factor E/G. Tevens vindt LTO de hoogte van de compensaties beperkt, omdat de indirecte schade veel groter is. De achterban van LTO onderneemt over het algemeen zelf acties om schade bij uitval te beperken. VEMW is het eens met LTO en vindt daarbij dat de q-factor E/G vooraf werkt en compensatie pas achteraf. Enexis reageert door aan te geven dat de q-factor E/G voor hen geen enkele prikkel tot investeren geeft omdat het resultaat pas over vele jaren duidelijk wordt. En volgens Enexis gaat de q-factor E/G ook niet werken als deze zwaarder wordt aangezet. Enexis stelt voor om te kijken naar de kwaliteitsbeheerssystemen van netbeheerders. Liander geeft aan dat de q-factor E/G ook niet direct zichtbaar is voor de klant en de compensatieregeling wel. Hierdoor kunnen klanten een keuze maken tussen een extra buffer inbouwen om schade bij uitval te beperken of genoegen te nemen met het compensatiebedrag.

Met betrekking tot de kwaliteitsbeheerssystemen vraagt VEMW zich af hoe de NMa deze kan beoordelen. De EK geeft aan dat hiervoor normen moeten zijn, waarna er toezicht op naleving van deze normen kan plaatsvinden. De EK is intern al bezig met een visie op kwaliteit en stelt voor later over dit onderwerp verder te spreken, buiten het kader van de methodebesluiten die nu worden voorbereid om.

Investeringenonderzoek

De EK geeft aan dat de onderzoeksbureaus klaar zijn en dat de EK nu een position paper schrijft met de resultaten. In januari zal de conceptversie besproken worden met de sector. Enexis vraagt hoe dit valt met de timing van de concept-x berekening. De EK geeft aan dat dit krap gaat worden, maar dat zeker de intentie is de resultaten van het onderzoek mee te nemen in het (ontwerp)methodebesluit.

VEMW vraag of de afnemers ook worden uitgenodigd voor de bespreking met de sector. De EK geeft aan dat dit inderdaad het geval zal zijn.

Innovatieprikkel

De EK legt uit dat de sector is geconsulteerd over innovatie en dat van 16 partijen reacties zijn ontvangen. De EK gaat deze reacties bestuderen en zal haar visie geven in het ontwerp methodebesluit. Enexis vraagt of er nog een keer met hen hierover wordt gesproken. De EK geeft aan dat dit niet het geval is aangezien er al een uitgebreide consultatie is geweest. LTO vraagt zich af of de EK afstemming heeft met EZ over innovatie. De EK geeft aan dat dit het geval is en dat de consultatie in eerste instantie bedoeld is voor de komende reguleringsperiode en dat EZ zich vooral richt op de (middel)lange termijn.

Financeability-onderzoek

De EK is voornemens om ook voorafgaand aan deze reguleringsperiode een financeability-onderzoek uit te voeren. De verwachting is wel dat het een andere opzet heeft dan de vorige keer. Enexis vindt het onderzoek een goede zaak, maar ziet wel graag dat de EK de netbeheerders betrekt in het opstellen van de data-uitvraag. Ook Liander wil graag meedenken met de opzet van het onderzoek. De EK geeft aan dit verzoek mee te wegen bij de data-uitvraag. Stedin vraagt of de EK in het methodebesluit gaat aangeven hoe er wordt omgegaan met een eventuele situatie dat een netbeheerder niet blijkt te voldoen aan de ratio's. De EK geeft aan dat dit geen onderdeel uitmaakt van de methode.

Evaluatie (winstenonderzoek)

De EK is ook voornemens om weer een evaluatieonderzoek uit te voeren, waarschijnlijk gelijktijdig met het financeability-onderzoek. De verwachting is dat het een andere opzet heeft dan de vorige keer. Rendo en Endinet geven hierover aan dat zij graag hierin betrokken worden. De EK vraagt aan de andere “kleinere” netbeheerders of zij deze behoefte delen. Intergas en Cogas geven aan geen voorkeur te hebben, Westland geeft aan geen bezwaar te hebben.

ORV's

De EK zal binnenkort informatie opvragen bij de netbeheerders voor de ORV's waterkruisingen en gedoogbelasting. Om geen onnodige administratieve lasten bij de netbeheerders neer te leggen, zal de EK de netbeheerders eerst een bericht sturen met de vraag of zij verwachten kosten m.b.t. deze ORV's te hebben. Zo nee, dan ontvangen ze niet het data-verzoek. Als ze wel kosten verwachten, dan dienen ze de gegevens op te leveren.

Liander geeft aan wel kosten te maken voor waterkruisingen, maar dat deze kosten door de definitie die de EK hanteert niet gehonoreerd worden. Moet Liander dan wel of niet meedoen aan de data-verzoek, vraagt Liander zich af. De EK geeft aan alle informatie over kosten voor waterkruisingen nodig te hebben, ook als deze niet boven drempel uitkomen.

Met betrekking tot de precario geeft Intergas aan dat zij bij hier niet blij mee waren omdat ze het moesten doorberekenen aan de klant. Daarom hebben ze er 5 jaar geleden voor gekozen om het af te schaffen door het zelf af te kopen. De EK geeft aan dat zij voornemens is om deze afkoop als een

management beslissing te behandelen, maar dat voor het definitieve besluit per brief eerst nadere informatie opgevraagd zal worden bij de desbetreffende netbeheerders (Intergas, Cogas en Rendo).

Enexis vraagt of eventuele afbouw van precario op dezelfde wijze plaats zal vinden als de opbouw. De EK antwoordt dit inderdaad zo voornemens te zijn, behoudens eventuele effecten van nacalculatie.

De EK geeft een samenvatting van de Klankbordgroep Aansluitdichtheid van 16 november 2009. Endinet verzoekt de EK om bij de uitwerking nog eens goed te kijken naar de opmerkingen die zijn gemaakt tijdens de Klankbordgroepbijeenkomst van 16 november.

Inkoop TenneT en Netverliezen

De EK zal dit onderwerp betrekken bij twee onderdelen (productiviteitsverandering en het al dan niet nacalculeren) van de methode en neemt hierbij de informatie in acht die tijdens vorige klankbordgroep en klantcontactgroep is opgedaan. Liander stelt voor om met de EK en een aantal netbeheerders samen te komen om hierover te brainstormen. De EK geeft aan dat zij sowieso alle recente ontwikkelingen meeneemt en dat ze het voorstel van Liander in overweging neemt.

Regulering gasaansluiting

De EK legt uit dat de gasaansluitdienst naast de transportdienst wordt opgenomen in de regulering. De aanpak zal hetzelfde zijn als voor de transportdienst. De EK legt uit dat er nog wel een aantal “start-up” issues zijn. Ten eerste zal voor het bepalen van de rekenvolumina de volumes van de nu gebruikte tariefcategorieën afgebeeld moeten worden op de nieuwe tariefstructuur zoals de EK die thans voorbereid. Ten behoeve van deze afbeelding wordt binnenkort aan de netbeheerders een informatieverzoek gestuurd. Daarin kunnen netbeheerders aangeven welke tariefcategorieën ze nu hanteren en hoe ze de afbeelding zelf zien.

Ten tweede is er mogelijk een issue met de samengestelde output (SO). Doordat namelijk de gasaansluitdienst tot nu toe nog niet gereguleerd is, is het niet zeker dat in de SO de wegingsfactoren (die gebaseerd zijn op sectortarieven) van de gasaansluitdienst in balans zijn met die van de transportdienst, oftewel er kan sprake zijn van onder- of overweging. Liander stelt voor om dit issue binnen de netbeheerders expertgroep op te pakken en vult aan dat deze situatie ook speelde bij EHD in de huidige reguleringsperiode.
NB: In aanvulling hierop vraagt Liander of de EK heeft nagedacht over een manier om het effect van EHD zo minimaal mogelijk te laten zijn voor de andere netbeheerders. Liander vraagt ook of erover is nagedacht om EHD buiten de maatstaf te houden. De EK geeft aan dat EHD in de maatstaf moet worden opgenomen en dat hij er inderdaad naar streeft om de effecten zo zuiver mogelijk te laten zijn. Enexis merkt op dat er een overeenkomst van voor de Gaswet ligt, waarin naast de transportdienst ook de opslagdienst zit. Volgens Enexis zal het nooit mogelijk zijn dit in de maatstaf te passen.

Intergas vraagt of de behandeling van de gestandaardiseerde activawaarde (GAW) van de gasaansluitingen nog besproken zal worden in een klankbordgroep. De EK geeft aan dat dit afgelopen 13 oktober gebeurd is.

Intergas merkt op de definitieve GAW data-uitvraag te hebben ontvangen en dat Intergas hun opmerkingen op de concept-uitvraag niet terugzien. De EK herkent deze opmerking niet en geeft aan dat vrijwel alle opmerkingen van netbeheerders zijn meegenomen in de definitieve data-uitvraag, bijvoorbeeld door de mogelijk toe te voegen dat een netbeheerder gegevens op een hoger aggregatieniveau kan opgeven. Enexis geeft aan dat zij onder netbeheerders geluiden hoort dat het lastig is de gevraagde data op te leveren. Intergas refereert in dit verband aan de eerder gedane suggestie van Netbeheer Nederland dat dit consequenties kan hebben voor de wijze van vaststelling van de GAW. De EK geeft aan dat de netbeheerder de gevraagde informatie dienen aan te leveren om de GAW op een objectieve manier te bepalen en dat verder overleg met netbeheerders zal plaatsvinden voor zover de EK dat nodig acht en op basis van de opgeleverde informatie. Enexis vraagt de EK om te zorgen voor een voor Enexis herkenbare GAW.

Met betrekking tot de eenmalige aansluitvergoeding vraagt Enexis zich af hoe de EK denkt om te gaan met de investering van de netbeheerder en de eenmalige vergoeding hiervoor vanuit de afnemer. Bijvoorbeeld: Stel een aansluiting kost 1000 euro en de netbeheerder ontvangt 900 euro aan vergoeding. De netto investering is dan 100 euro en dit bedrag wordt toegevoegd aan de GAW. Issue is vervolgens dat in het eindpunt van de maatstafsystematiek alleen die 100 euro terecht komt en niet de 1000 euro kosten. Dit leidt onterecht tot een tarief van 100 euro in plaats van 1000 euro (los van de doelmatigheid). De EK geeft aan dit issue te onderkennen en op een effectieve manier in de methode zal verwerken. Intergas geeft aan dat de expertgroep graag een voorstel wil doen m.b.t. de regulering EAV-G.

Intergas geeft aan mogelijk een solo- en combitarief (gas niet/wel i.c.m. andere nutsinfra) in te gaan voeren. Netbeheer Nederland vult aan dat er bij gecombineerd aanleggen kostenvoordelen kunnen zijn. Rendo legt uit dat dit bijvoorbeeld een tariefdrager “tarief aansluiting gas, in combinatie met andere nuts” kan opleveren.

Regulering EAV-E

De EK legt uit dat de eenmalige aansluitvergoeding elektriciteit in de methode op gelijke wijze zal worden behandeld als andere tariefcategorieën. De rekenvolumina worden gebaseerd op volumes 2009. De EK geeft aan dat een afbeelding moet worden gemaakt van de nu gebruikte tariefcategorieën naar uniforme categorieën ten behoeve van o.a. de maatstafbepaling. Met name speelt dit bij elektriciteit omdat netbeheerders nu vrijheid hebben om zelf categorieen te definiëren. De EK stelt voor om aan te sluiten bij de afbeelding die bestaat voor de periodieke aansluitvergoeding (alwaar hetzelfde issue speelt). LTO vraagt of het klopt dat netbeheerders dus zelf grenzen kunnen kiezen, maar dat de volumes via de afbeelding worden opgenomen in de berekening van de x-factor. De EK geeft aan dat dit klopt, aangezien de TarievenCode Elektriciteit de netbeheerders de mogelijkheid geeft hun eigen grenzen te kiezen. Liander geeft over de suggestie van de EK aan dat deze indeling boven MS te grof is om ook te gebruiken voor de eenmalige aansluitvergoeding. Liander zegt toe dat zij met de netbeheerders onderling de indeling boven MS zal oppakken en met een voorstel zal komen. Op het verzoek van de EK of dit voorstel dan voor Kerst kan worden ingediend, geantwoordt Liander dat dat pas begin januari mogelijk zal zijn. Liander geeft ook aan dat het issue hoe om te gaan met de kosten in de maatstaf (zie zelfde issue bij de gasaansluiting hierboven) bij elektriciteit ook speelt.

3. Proces komende maanden

De EK geeft in de presentatie aan wat de planning is voor de komende maanden. Hierin komt terug wanneer belanghebbenden het ontwerp methodebesluit, definitieve besluit, informatieverzoeken, onderzoeken enz. kunnen verwachten.

Rendo geeft aan dat 31 maart voor het aanleveren van de productiviteitsdata 2009-data te vroeg is, Rendo dacht meer aan 1 mei. Ook de andere netbeheerders sluiten zich aan bij de opmerking van Rendo. De EK stelt voor dit te bespreken in de CODATA-klankbordgroep van december.

Enexis is van mening dat op een aantal punten nog geen visie van de EK bekend is en spreekt de voorkeur uit nog voor het ontwerpbesluit terugkoppeling te krijgen. Zienswijzen kunnen volgens Enexis namelijk worden voorkomen door zo veel mogelijk vooraf te overleggen.

4. Discussie

De EK vraagt aan de KBG/KCG welke onderwerpen ze tot besluit nog willen adresseren. In hoofdzaak komen twee onderwerpen naar voren, die besproken worden.

Onderwerp 1: Waarom heeft de EK ervoor gekozen om in de komende reguleringsperiode binnen de samengestelde output het capaciteitstarief te gebruiken?

De EK geeft aan dat de invoering van het capaciteitstarief heeft geen wijziging in de methode veroorzaakt, maar dat alleen de tariefdragers zijn veranderd. Naar de mening van de EK is capaciteit een betere cost driver dan volume, wat uiteindelijk leidt tot een grotere kostenoriëntatie van de tarieven. Rendo geeft aan geen werkelijke capaciteit te factureren, maar een forfatair bedrag. De volumes zijn de cost drivers. Enexis merkt op dat capaciteit wellicht een betere cost-driver is dan volume, maar dan wel de werkelijke capaciteit en niet de standaard rekencapaciteit. Als elke netbeheerder dezelfde verdeling van afnemers zou hebben, zou het niet uitmaken, maar dit is niet het geval. Enexis geeft aan dat het capaciteitstarief is ingevoerd vanwege marktfacilitering, het is slechts een rekencapaciteit. Voor het benaderen van de werkelijke capaciteit (in het kader van de gewenste kostenoriëntatie) heb je volumes nodig, ofwel: volumes zijn betere schatting van werkelijke capaciteit dan rekencapaciteit. Enexis geeft tevens aan dat uit een analyse van meetgegevens van slimme meters, die naast het verbruik ook de piekbelasting registreren, een duidelijk verband bestaat tussen een hoger verbruik en een hogere piekbelasting. Liander geeft aan rekencapaciteit geen slechte schatting te vinden voor capaciteit. Stedin is het daar mee eens, andere netbeheerders hebben geen mening.

Onderwerp 2: Is het een idee om altijd gezamenlijk met netbeheerders en afnemersorganisaties deze sessies te houden?

VEMW geeft aan dit vanuit het oogpunt van transparantie graag te willen. Ook kweekt het begrip voor elkaars standpunten. Intergas vindt het ook positief. Liander merkt op dat het zal helpen om punten bij andere partijen eerder te signaleren, in plaats van verrast te worden door zienswijzen. Liander merkt verder op dat de keuze om een sessie samen of apart te houden af moet hangen van de diepgang van het onderwerp en de aanwezigheid van bedrijfsgevoelige informatie. LTO vindt een gezamenlijke

bijeenkomst positief en stelt voor om een sessie gezamenlijk te starten, waarna de netbeheerders en de EK nog dieper op zaken doorgaan.

5. Rondvraag

Geen.

6. Afsluiting

De EK sluit de vergadering.